

Περιβαλλοντική Υπευθυνότητα Απέναντι Στους Συμμέτοχους: Η Ολιστική Προσέγγιση Της Τράπεζας Πειραιώς

Δ. Δημόπουλος¹, Φ. Ξενογιάννη¹, Π. Γαβριήλ¹., Ε. Πριμικήρη², Γ. Αντωνιάδης ²,
Βρ. Ζάβρας³

¹Μονάδα Περιβάλλοντος, Τράπεζα Πειραιώς

²Δ/νση Ανάπτυξης Εργασιών Green Banking, Τράπεζα Πειραιώς

³ Τομέας Πράσινης Επιχειρηματικότητας, Τράπεζα Πειραιώς

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει ξεκινήσει την εφαρμογή της περιβαλλοντικής της πολιτικής από το 2004, με την ένταξη στο οργανόγραμμά της του Γραφείου Περιβαλλοντικών Θεμάτων (νυν Μονάδα Περιβάλλοντος). Ενίσχυσε το ρόλο της στην υποστήριξη της πράσινης επιχειρηματικότητας, δημιουργώντας το 2009 τον Τομέα Πράσινης Επιχειρηματικότητας. Σήμερα παρουσιάζει ένα σημαντικό έργο τόσο στη διαχείριση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος από τη λειτουργία της, όσο και στην ενίσχυση επενδύσεων και παρεμβάσεων που ωφελούν το περιβάλλον μέσα από σειρά πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρει για τις ανάγκες της αγοράς. Σε αυτήν την εργασία περιγράφονται τα βασικά αποτελέσματα της περιβαλλοντικής πολιτικής της Τράπεζας Πειραιώς, όπως αυτή εφαρμόζεται στο πλαίσιο της εταιρικής της υπευθυνότητας εδώ και επτά χρόνια.

1. ΟΙ «ΣΥΜΜΕΤΟΧΟΙ» ΜΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Η τράπεζα είναι ουσιαστικά ένας διαμεσολαβητής μεταξύ των καταθετών, οι οποίοι διαθέτουν χρήματα και των δανειζόμενων, οι οποίοι χρειάζονται χρήματα. Οι καταθέτες «ανταμείβονται» από την Τράπεζα για τη διάθεση των χρημάτων τους ενώ, οι δανειζόμενοι εξυπηρετούνται με χρήματα που δανείζονται ενώ παράλληλα «χρεώνονται» από την Τράπεζα για αυτή την υπηρεσία. Η τράπεζα χωρίς τους καταθέτες αλλά και τους δανειζόμενους δεν μπορεί να λειτουργήσει αφού τα έσοδά της προκύπτουν από τη διαφορά των εισπράξεών της από τους δανειζόμενους και των πληρωμών της προς τους καταθέτες. Οι καταθέτες λοιπόν και οι δανειζόμενοι είναι οι βασικοί πελάτες της Τράπεζας (Achou and Tenguh, 2008).

Για την εξυπηρέτηση των πελατών η Τράπεζα εκπαιδεύει προσωπικό και δημιουργεί δίκτυο καταστημάτων. Οι προμηθευτές παρέχουν τους απαραίτητους φυσικούς πόρους για τη λειτουργία των καταστημάτων, ενώ τα αρχικά κεφάλαια για την ύπαρξη όλων των παραπάνω συγκεντρώνονται από τους μετόχους. Η επικοινωνία μεταξύ των πελατών, του ανθρώπινου δυναμικού, των μετόχων και την υπόλοιπη κοινωνία διεξάγεται άμεσα ή και έμμεσα με τη βοήθεια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, όπου προβάλλονται τα νέα τραπεζικά προϊόντα και παρουσιάζεται η γενικότερη εξέλιξη της Τράπεζας. Στην εικόνα αυτή πολλές φορές υπεισέρχονται και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που παρακολουθούν κριτικά τις τράπεζες και επηρεάζουν τη φήμη τους (Viswanath, 1994).

Υπάρχει επομένως μία διαρκής αλληλεπίδραση μεταξύ των παραπάνω ομάδων –των συμμετόχων- και της Τράπεζας. Άρα, οι συμμετοχοί είναι ουσιαστικά τα μέρη εκείνα τα οποία επηρεάζουν και επηρεάζονται από τη δραστηριότητα μίας τράπεζας. Είναι δηλαδή, οι ομάδες χωρίς την υποστήριξη των οποίων μία τράπεζα μπορεί να πάψει να υπάρχει (Ruf, B. M., R. M. Muralidhar, J. Brown, J. Janney, and K. Paul, 2001).

2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ: ΜΙΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

Όταν μία τράπεζα αποφασίζει να γίνει περιβαλλοντικά υπεύθυνη επιδιώκει ουσιαστικά να διαφοροποιήσει τη δραστηριότητά της έτσι ώστε οι υπηρεσίες της να γίνουν πιο φιλικές προς το περιβάλλον. Επιδιώκει δηλαδή η όλη αλληλεπίδραση με τους συμμετόχους της να ωφελεί το περιβάλλον και κατ' επέκταση την κοινωνία, όσο το δυνατόν περισσότερο (Greenwood, 2001) . Για παράδειγμα, παρέχει τη δυνατότητα στους καταθέτες να διαθέτουν τα χρήματά τους -εάν αυτοί το επιλέξουν- μόνο για περιβαλλοντικά έργα ή σκοπούς (green funds). Αντίστοιχα, παρέχει τη

δυνατότητα στους δανειζόμενους να δανειστούν χρήματα με ευνοϊκότερους όρους, εάν ο σκοπός του δανεισμού ωφελεί το περιβάλλον (πράσινα τραπεζικά προϊόντα).

Παράλληλα η τράπεζα μπορεί να μεριμνά ώστε η λειτουργία των υποδομών της (καταστήματα και κτήρια) να μην επιβαρύνει το περιβάλλον και να υιοθετεί δράσεις, όπως να προμηθεύεται ανακυκλωμένο χαρτί, να χρησιμοποιεί για τις μετακινήσεις των εργαζομένων οχήματα χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, να ανακυκλώνει τα απορρίμματά της και να μειώνει την κατανάλωση ενέργειας με την προμήθεια πιο ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού. Με τον τρόπο αυτό, συναλλάσσεται κατά κύριο λόγο με προμηθευτές ανοίγοντας νέες αγορές που είναι πιο φιλικές για το περιβάλλον. Για να επιτευχθούν όλα τα παραπάνω, υλοποιούνται εντατικά προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για τους εργαζόμενους, έτσι ώστε να μπορούν οι ίδιοι να λειτουργούν περιβαλλοντικά υπεύθυνα στις υποδομές της τράπεζας, αλλά και να κατευθύνουν κατάλληλα τους πελάτες που αναζητούν πράσινα τραπεζικά προϊόντα (Jeucken, 2001).

Πελάτες, μέτοχοι, επενδυτές, οίκοι αξιολόγησης αρκετά συχνά στρέφουν το ενδιαφέρον προς οργανισμούς που είναι περιβαλλοντικά υπεύθυνοι. Κατά συνέπεια είναι σημαντικό η τράπεζα να επικοινωνεί και στο εξωτερικό περιβάλλον της (πελάτες, επενδυτές, μέτοχοι, οίκοι αξιολόγησης, ανταγωνιστές) ότι έχει υιοθετήσει μία περιβαλλοντική πολιτική. Προς την κατεύθυνση αυτή, η επικοινωνία αυτή διευκολύνεται όταν ο οργανισμός πιστοποιείται από ανεξάρτητο φορέα ότι διαθέτει Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και πληροί τα απαραίτητα κριτήρια για να χαρακτηριστεί περιβαλλοντικά υπεύθυνη. Τα συστήματα περιβαλλοντικής πιστοποίησης είναι κατά κύριο λόγο το EMAS και το ISO 14001, ενώ παγκόσμιος Δείκτης Αειφορίας στους οποίους μπορούν να ενταχθούν οι τράπεζες για να ενημερώνουν δυνητικούς επενδυτές για τις δράσεις τους περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τον Dow Jones Sustainability Index και FTSE4Good.

Εξίσου σημαντική είναι και η αξιολόγηση των πελατών και κυρίως των επιχειρήσεων ως προς την δική τους περιβαλλοντική υπευθυνότητα. Ο περιβαλλοντικός κίνδυνος του πελάτη μίας τράπεζας είναι και δυνητικά κίνδυνος για την ίδια την τράπεζα. Για παράδειγμα, μία επιχείρηση που πληρώνει υψηλό πρόστιμο γιατί ρυπαίνει μπορεί να καθυστερήσει την εξυπηρέτηση του δανείου που έχει λάβει από την τράπεζα.

Τέλος, η εξωτερική επικοινωνία είναι σημαντική αφού μέσω αυτής ενημερώνονται οι συμμετοχοί για τη δυνατότητα πρόσβασης σε «πράσινες τραπεζικές υπηρεσίες». Για να μπορεί μία τράπεζα να προωθή πράσινα προϊόντα χρειάζεται να υπάρχει ή να διαμορφώσει και την αντίστοιχη ανταπόκριση της κοινωνίας. Χρειάζεται δηλαδή να υπάρχουν επαρκώς ενημερωμένοι πελάτες, πράσινοι προμηθευτές, περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένοι μέτοχοι, καθώς περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένοι εργαζόμενοι που θα προωθήσουν τα πράσινα προϊόντα (Grant, 2007).

Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζονται τα σημαντικότερα επιτεύγματα της περιβαλλοντικής πολιτικής της Τράπεζας Πειραιώς.

3. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ

3.1 Διαμορφώνοντας Το Πλαίσιο Της Περιβαλλοντικής Πολιτικής

Η Τράπεζα Πειραιώς, με απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου και σε συνέχεια της Πολιτικής Διαχείρισης Περιβάλλοντος το 2003, υιοθέτησε νέα Περιβαλλοντική Πολιτική το 2010, η οποία ανταποκρίνεται στα σύγχρονα περιβαλλοντικά και κοινωνικά δεδομένα και αντανακλά πληρέστερα τις νέες της επιχειρηματικές προτεραιότητες. Επιπλέον, διαμόρφωσε συγκεκριμένη στρατηγική για την κλιματική αλλαγή που αποσκοπεί αφενός στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της Τράπεζας και αφετέρου στην αξιολόγηση του κινδύνου που προκύπτει από την κλιματική αλλαγή για τις ελληνικές επιχειρήσεις, την εύρεση λύσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή των επιχειρήσεων στο νέο κλιματικό περιβάλλον, καθώς και στην ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας.

Η Τράπεζα Πειραιώς, στο πλαίσιο της Εταιρικής της Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ), θεώρησε τις δράσεις για το περιβάλλον και την κοινωνία «στρατηγική επένδυση». Για τον καλύτερο συντονισμό των δράσεων αυτών, το 2003 θέσπισε τον Τομέα της ΕΚΕ, ενώ το 2007 δημιούργησε και την Επιτροπή Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Ομίλου Πειραιώς.

Ειδικότερα, για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής της πολιτικής η Τράπεζα λειτούργησε από το 2004 το Γραφείο Περιβαλλοντικών Θεμάτων (Μονάδα Περιβάλλοντος από το 2009) και από το 2009 τον Τομέα Πράσινης Επιχειρηματικότητας. Σημαντική συμβολή στην υλοποίηση της περιβαλλοντικής της πολιτικής είχαν δύο προγράμματα («GREENbanking4Life» και «climabiz») που συγχρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου LIFE (www.greenbanking.gr και www.climabiz.gr).

3.2 Ενισχύοντας Την Πράσινη Επιχειρηματικότητα

Η Τράπεζα Πειραιώς στήριξε τη φιλική προς το περιβάλλον επιχειρηματική δραστηριότητα, όπως επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), εξοικονόμηση ενέργειας, πράσινες μεταφορές, εναλλακτική διαχείριση απορριμμάτων, αποβλήτων και νερού, βιολογική γεωργία, πράσινη χημεία, και οικοτουρισμό-αγροτουρισμό. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιχειρήσεων, αλλά και των ιδιωτών, η Τράπεζα Πειραιώς δημιούργησε «πράσινα» προϊόντα που καλύπτουν όλο το εύρος της πράσινης επιχειρηματικότητας.

Τα πράσινα τραπεζικά προϊόντα παρέχουν αποδοτικές και μεγάλου εύρους λύσεις για μία αγορά που έχει αρχίσει να ανταποκρίνεται στις περιβαλλοντικές προκλήσεις, στις νέες νομοθεσίες και στη διαρκώς αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση του κοινού. Συγκεκριμένα τα πράσινα τραπεζικά προϊόντα μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργία προϋποθέσεων οικονομικής ανάκαμψης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, μέσα από επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες και πρακτικές που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, ειδικά σε περίοδο οικονομικής ύφεσης (UNEP FI, 2007).

Σε όλα τα καταστήματα της Τράπεζας στην Ελλάδα έχει οριστεί ειδικά εκπαιδευμένος εργαζόμενος με κύρια αποστολή την προώθηση των προϊόντων και όλων των πρωτοβουλιών που προωθούν την Πράσινη Επιχειρηματικότητα, δηλαδή επενδύσεις σε ΑΠΕ, εξοικονόμηση ενέργειας, διαχείριση αποβλήτων, "πράσινες" μεταφορές, βιολογικές καλλιέργειες, οικοτουρισμό-αγροτουρισμό και "πράσινα" προϊόντα χημείας. Επιπλέον, 45 επιλεγμένα καταστήματα μετατράπηκαν σε κεντρικά οχήματα προώθησης της πράσινης επιχειρηματικότητας, της μείωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, της στήριξης της υπεύθυνης, βιώσιμης ανάπτυξης των επιχειρήσεων, των επαγγελματιών και των νοικοκυριών (Τράπεζα Πειραιώς, 2011).

3.3 Μειώνοντας Τις Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις

Έχοντας διαμορφώσει ένα Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης που επιτρέπει τη μέτρηση της κατανάλωσης φυσικών πόρων, η Τράπεζα Πειραιώς προχώρησε στη μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος. Για το σκοπό αυτό διαμόρφωσε προγράμματα ανακύκλωσης, ενεργειακού σχεδιασμού των υποδομών της, προμήθειας φιλικών προς το περιβάλλον υλικών, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, ανέπτυξε και προώθησε «πράσινα» τραπεζικά προϊόντα ενισχύοντας έτσι την πράσινη ανάπτυξη και συνεργάστηκε με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών για την προστασία του περιβάλλοντος.

3.4 Δουλεύοντας Με Τους Πελάτες Και Προμηθευτές

Η Τράπεζα Πειραιώς προσέδωσε ιδιαίτερη αξία στις σχέσεις και συνέργειες που έχει αναπτύξει με πελάτες και προμηθευτές. Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης ενημέρωσης των πελατών και της διαφάνειας των συναλλαγών η Τράπεζα Πειραιώς ακολούθησε τους κανόνες του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας δημιουργίας, προώθησης προϊόντων και εξυπηρέτησης των πελατών. Οι σχέσεις της Τράπεζας με τους προμηθευτές της διαπνέονταν από τις αρχές της αξιοκρατικής επιλογής και της διαφάνειας στους όρους συνεργασίας. Αναγνωρίζοντας, παράλληλα, την ανάγκη υπεύθυνης λειτουργίας, η Τράπεζα Πειραιώς εφάρμοσε και συγκεκριμένη

πολιτική πράσινων προμηθειών, γεγονός που ενίσχυσε ο ειδικός οδηγός που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος GREENbanking4Life.

3.5 *Εκπαιδύοντας Τους Εργαζόμενους*

Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Ομίλου, αλλά και του ευρύτερου κοινού σχετικά με το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη αποτέλεσαν προτεραιότητα της Τράπεζας Πειραιώς. Όπως είναι γνωστό, για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης δεν αρκεί μόνο η λήψη διαχειριστικών μέτρων, απαιτείται πρωτίστως η ενεργός συμμετοχή των ίδιων των εργαζομένων (UNEP FI, 2011).

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε σε πολλά επίπεδα. Σε ένα πρώτο επίπεδο ήταν γενική και περιέγραφε βασικές περιβαλλοντικές έννοιες καθώς και το περιβαλλοντικό έργο της Τράπεζας. Σε επόμενο επίπεδο η εκπαίδευση ήταν εξειδικευμένη και αφορούσε την πράσινη επιχειρηματικότητα, τα πράσινα προϊόντα της Τράπεζας ή ακόμη και τις διαδικασίες του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης της Τράπεζας κατά το πρότυπο EMAS. Οι οργανωμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν ηλεκτρονικά μέσω e-learning ή και δια ζώσης μέσα σε αίθουσες διδασκαλίας. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση επιτεύχθηκε και με άλλα μέσα όπως «πράσινες ειδήσεις» που αναρτιόντουσαν κάθε εβδομάδα στο εσωτερικό διαδίκτυο (intranet), περιοδικές εκδόσεις και άλλα έντυπα, καθώς και διαγωνισμούς ανακύκλωσης υλικών για το ανθρώπινο δυναμικό.

Η δέσμευση και ο σταθερός προσανατολισμός της Τράπεζας προς την κοινωνία, το περιβάλλον και τον πολιτισμό, εκφράστηκαν και μέσα από την ενθάρρυνση συμμετοχής σε δράσεις εθελοντισμού. Στο πλαίσιο αυτό για τους εργαζόμενους της Τράπεζας διοργανώθηκαν εθελοντικές δραστηριότητες σε συνεργασία με περιβαλλοντικές οργανώσεις και άλλους φορείς.

3.6 *Συμμετέχοντας Σε Πιστοποιήσεις, Δείκτες Αειφορίας Και Διεθνείς Πρωτοβουλίες*

Το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης της Τράπεζας Πειραιώς έχει πιστοποιηθεί για όλα τα καταστήματα και κτήρια διοίκησής της (359 καταστήματα και 24 κτήρια διοίκησης συνολικού εμβαδού 187.831 m²) κατά ISO 14001 και EMAS. Από το 2002 η Τράπεζα Πειραιώς ικανοποιεί τα κριτήρια του δείκτη FTSE4Good. Στις αρχές του 2004 προχώρησε στην εθελοντική συμμετοχή της στο Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ (UN Global Compact), το οποίο περιλαμβάνει δέκα βασικές αρχές σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα δικαιώματα εργασίας, την προστασία του περιβάλλοντος και την πάταξη της διαφθοράς. Η Τράπεζα Πειραιώς έχει υπογράψει από το 2007 τη Διακήρυξη για ένταξη στο UNEP FI (United Nations Environment Programme Finance Initiative), την Οικονομική Πρωτοβουλία του Προγράμματος Περιβάλλοντος του ΟΗΕ, όπου χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από όλο τον κόσμο δεσμεύονται να λαμβάνουν υπόψη κοινωνικά και περιβαλλοντικά

κριτήρια κατά τη λήψη των αποφάσεών τους. Επίσης, η Τράπεζα Πειραιώς έχει υπογράψει τη διακήρυξη “Caring for Climate: The business leadership platform” του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ (UN Global Compact), Παράλληλα, είναι μέλος του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΔΕΚΕ). Τέλος, η Τράπεζα Πειραιώς συμμετέχει στον διεθνή μη κερδοσκοπικό οργανισμό Carbon Disclosure Project, με την υποβολή στοιχείων αναφορικά με το ανθρακικό της αποτύπωμα.

3.7 Στηρίζοντας Την Κοινωνία

Η Τράπεζα Πειραιώς ανέπτυξε δράσεις για την υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Επιπλέον, ιδιαίτερα σημαντική είναι η συμβολή της Τράπεζας στα θέματα πολιτισμού μέσω του Πολιτιστικού Ιδρύματος του Ομίλου Πειραιώς, που έχει βασικό στόχο τη διάσωση και προβολή της παραδοσιακής τεχνολογίας και της βιομηχανικής κληρονομιάς της χώρας.

Παράλληλα ενεργοποίησε στο πλαίσιο του εθελοντισμού τη συμβολή στελεχών της σε δράσεις που στοχεύουν στη μεταφορά τεχνογνωσίας προς την κοινωνία είτε με την ανάπτυξη business plans και τη στήριξη μη κερδοσκοπικών οργανισμών, είτε με την καθοδήγηση νέων σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού και επιχειρηματικότητας σε σχολεία όλης της γεωγραφικής περιφέρειας της Ελλάδας. Τέλος, η Τράπεζα Πειραιώς ανέπτυξε στρατηγική συμμαχία με την κοινωνία των πολιτών για την προστασία της βιοποικιλότητας και του περιβάλλοντος.

3.8 Μειώνοντας Τον Περιβαλλοντικό Κίνδυνο Από Την Κλιματική Αλλαγή

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα. Μπροστά στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται, όλες οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, χρειάζεται να ενημερωθούν και να προσαρμόσουν κατάλληλα την επιχειρηματική τους στρατηγική (Labatt & White, 2002, 2007). Η Τράπεζα Πειραιώς έχει προχωρήσει στον εντοπισμό και την αξιολόγηση των κινδύνων και των ευκαιριών που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή για τις ελληνικές επιχειρήσεις μέσω του ευρωπαϊκού προγράμματος climabiz (www.climabiz.gr).

Το πρόγραμμα έχει ως στόχο να προετοιμάσει την ελληνική αγορά, έτσι ώστε να προσαρμοστεί έγκαιρα στις νέες κλιματικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και να αξιοποιήσει αποτελεσματικά τις ευκαιρίες που προκύπτουν από αυτές. Το climabiz υλοποιείται σε συνεργασία με την περιβαλλοντική οργάνωση WWF Ελλάς και την εταιρεία συμβούλων Face³ts που εξειδικεύεται σε θέματα ενέργειας, περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα από το χρηματοδοτικό μέσο LIFE+.

3.9 Επικοινωνώντας Το Περιβαλλοντικό Και Κοινωνικό Έργο

Σε μια εποχή που εργαζόμενοι, πελάτες, μέτοχοι και άλλοι συμμετοχοί απαιτούν από τις εταιρείες να εντάσσουν κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές στις πολιτικές και τις αποφάσεις τους, η εταιρική επικοινωνία αποκτά ολοένα μεγαλύτερη σημασία. Όχι για λόγους απλώς επικοινωνίας και μάρκετινγκ, αλλά πρωτίστως για λόγους που έχουν να κάνουν με τη φήμη, την εμπιστοσύνη, την αξιοπιστία, την ευρωστία και τη δυναμική της επιχείρησης. Για την Τράπεζα Πειραιώς η εταιρική επικοινωνία είχε διττό σκοπό, από τη μια να προβάλλει το περιβαλλοντικό και κοινωνικό έργο της και από την άλλη να συνεισφέρει στη γενικότερη ευαισθητοποίηση των συμμετόχων σχετικά με το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό χρησιμοποίησε μια σειρά από μέσα, όπως ιστοσελίδα, social media, δελτία τύπου, έντυπα, καμπάνιες ραδιοφωνικές-τηλεοπτικές και στον έντυπο τύπο, συμμετοχές σε εκθέσεις, συνέδρια κλπ. Επίσης, εξέδωσε ετήσιες εκθέσεις εταιρικής υπευθυνότητας με λεπτομερείς αναφορές στις κοινωνικές και περιβαλλοντικές δράσεις που έχει αναπτύξει. Για μεγαλύτερη διαφάνεια ακολούθησε το διεθνές πρότυπο του Global Reporting Initiative (GRI) για την παρουσίαση των δεδομένων αυτών.

4. Αποτελέσματα

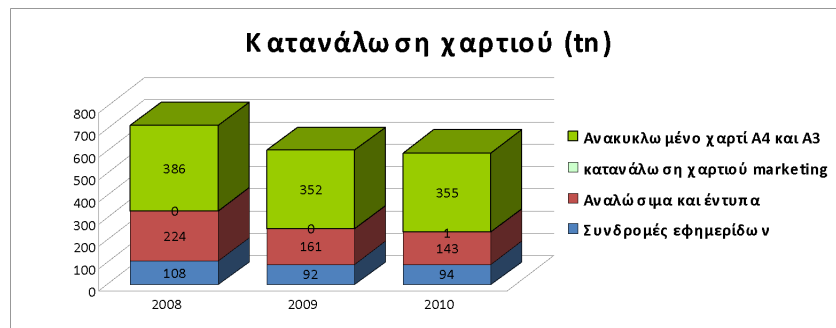
4.1 Μείωση Περιβαλλοντικού Αποτυπώματος

Η Τράπεζα Πειραιώς υλοποίησε ειδικά περιβαλλοντικά προγράμματα προκειμένου να μειώσει τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον. Πρόκειται για προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας και νερού στα κτήριά της, προγράμματα ανακύκλωσης υλικών, μείωσης μετακινήσεων και πράσινων προμηθειών. Ορισμένα από τα κυριότερα αποτελέσματα αυτών των προγραμμάτων παρουσιάζονται στη συνέχεια.

4.1 Μείωση Της Κατανάλωσης Χαρτιού

Ως αποτέλεσμα της μετατροπής εσωτερικών τραπεζικών διαδικασιών που απαιτούσαν εκτυπώσεις, σε ηλεκτρονικές, αλλά επίσης και με πρωτοβουλίες, όπως η προσθήκη στην οθόνη των ATM επιλογών του χρήστη για εκτύπωση ή μη των συναλλαγών του, η Τράπεζα κατάφερε να μειώσει συστηματικά τα τελευταία χρόνια, την κατανάλωση χαρτιού κατά πόσο 17,6 % όπως φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 1. Κατανάλωση χαρτιού ανά είδος την τριετία 2008-2010

4.2 Εξοικονόμηση Ενέργειας

Η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στα κτήρια ήταν προτεραιότητα της Τράπεζας. Καθημερινές ενέργειες από το ανθρώπινο δυναμικό, όπως η απενεργοποίηση των ηλεκτρονικών συσκευών και η αποφυγή της χρήσης του *standby*, η ρύθμιση της θερμοκρασίας του θερμοστάτη των κλιματιστικών όχι πάνω από τους 23 °C για θέρμανση και όχι κάτω από τους 26 °C για δροσισμό, ή ακόμα και το κατέβασμα των σκιάστρων τις μεσημεριανές ώρες του καλοκαιριού, είχαν σημαντικά αποτελέσματα εξοικονόμησης ενέργειας. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται η εξέλιξη των 3 τελευταίων ετών του μέσου όρου κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας ανά m^2 στα καταστήματα της Τράπεζας.

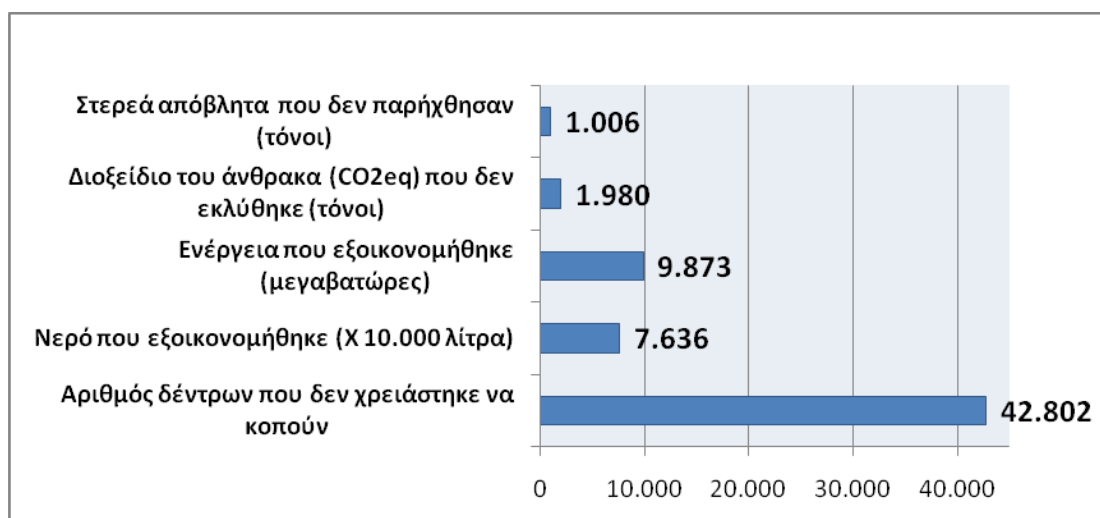

Διάγραμμα 2. Μέσος όρος της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας ανά m^2 σε καταστήματα της Τράπεζας το διάστημα 2008-2010

4.3 Πράσινες Προμήθειες

4.4.1 Χαρτί Φιλικό Προς Το Περιβάλλον

Η Τράπεζα Πειραιώς χρησιμοποίησε για τις εσωτερικές της ανάγκες, σχεδόν αποκλειστικά χαρτί γραφής A4 και A3 πιστοποιημένο ανακυκλωμένο και μη χλωριωμένο. Τα περιβαλλοντικά οφέλη (2006-2010), από τη χρήση ανακυκλωμένου χαρτιού παρουσιάζονται στο παρακάτω διάγραμμα.

Διάγραμμα 3. Περιβαλλοντικά οφέλη από τη χρήση ανακυκλωμένου, μη χλωριωμένου χαρτιού το διάστημα 2006-2010

4.4.2 Οχήματα Χαμηλών Εκπομπών CO₂

Η Τράπεζα αντικατέστησε περισσότερα από 260 συμβατικά αυτοκίνητα του στόλου με αυτοκίνητα χαμηλών εκπομπών. Το όφελος από τη μετάβαση αυτή αντιστοιχεί στο έργο απορρόφησης CO₂ που παρέχουν σε ένα χρόνο 20.000 περίπου δέντρα.

4.4.3 Περιορισμός Των Μετακινήσεων

Η πράσινη πολιτική επαγγελματιών μετακινήσεων της Τράπεζας είχε σημαντικά αποτελέσματα καθώς με τη χρήση ηλεκτρονικών προγραμμάτων (e-learning) για την εκπαίδευση των εργαζομένων, περιορίστηκαν οι μετακινήσεις κατά 5.600.000 χλμ, αριθμός που ισοδυναμεί με την αποφυγή έκλυσης 1.000 τόνων CO₂ από το 2007 έως το 2010.

4.4 Ανακύκλωση Υλικών

4.5.1 Χαρτί

Ανακύκλωση χαρτιού έγινε σε όλα τα καταστήματα και τα κτήρια διοίκησης της Αττικής και της ευρύτερης περιοχής της Θεσσαλονίκης, καθώς και σε ορισμένα καταστήματα της περιφέρειας. Η Τράπεζα ανακύκλωσε σχεδόν τις μισές ποσότητες χαρτιού από αυτές που κατανάλωσε. Συνολικά έχουν ανακυκλωθεί περισσότεροι από 1.000 τόνοι χαρτί, διασώζοντας περισσότερα από 25.000 δέντρα, δηλαδή περίπου 513 στρέμματα δάσους.

4.5.2 Μπαταρίες

Ανακύκλωση μπαταριών υλοποιήθηκε σε όλα τα καταστήματα και κτήρια διοίκησης της Τράπεζας, σε όλη την Ελλάδα. Συνολικά ανακυκλώθηκαν σχεδόν 9 τόνοι.

4.5 Πράσινη Επιχειρηματικότητα

Στον κλάδο των επενδύσεων σε έργα ΑΠΕ, η Τράπεζα είχε χρηματοδοτήσει στο τέλος του 2010 έργα συνολικής ισχύος 178 MW. Με τις χρηματοδοτήσεις αυτές αποτράπηκε σε ετήσια βάση η έκλυση 311 χιλιάδων τόνων CO₂ στην ατμόσφαιρα, ποσότητα που θα απαιτούσε 23 εκ. δέντρα για την απορρόφησή της.

Ιδιαίτερα όσον αφορά τη χρηματοδότηση μικρών φωτοβολταϊκών συστημάτων ιδιωτών έως 10 kWp, βάσει στοιχείων της ΔΕΗ, από την αρχή εφαρμογής του νόμου, η Τράπεζα Πειραιώς έχει χρηματοδοτήσει ποσοστό 32 % των ενεργοποιημένων συνδέσεων.

Αποφυγή έκλυσης CO ₂	311 χιλ. τόνοι
Όρια πιστοδοτήσεων σε πράσινες χρηματοδοτήσεις	€967 εκατ.
Δανειακά υπόλοιπα σε πράσινες χρηματοδοτήσεις	€537 εκατ.

Πίνακας 1. Περιβαλλοντικά Οφέλη από τις Πράσινες Χρηματοδοτήσεις το 2010

4.6 Εκπαίδευση Προσωπικού

Συνολικά πάνω από 2.000 εργαζόμενοι όλων των βαθμίδων ιεραρχίας συμμετείχαν σε πράσινα εκπαιδευτικά προγράμματα που διοργανώθηκαν το 2010, δηλαδή το 38 % περίπου των εργαζομένων της Τράπεζας στην Ελλάδα. Περισσότεροι από 350 εργαζόμενοι που έχουν αναλάβει το ρόλο του Συντονιστή Περιβαλλοντικής Διαχείρισης συμμετείχαν σε δύο προγράμματα e-learning σχετικά με τις απαιτήσεις του πρότυπου πιστοποίησης EMAS. Τα αποτελέσματα των δράσεων εκπαίδευσης και

επικοινωνίας αξιολογήθηκαν μέσω ερωτηματολογίου (εφαρμόζεται κάθε δύο χρόνια), που κατέγραψε τις περιβαλλοντικές στάσεις και συμπεριφορές των εργαζομένων. Από την ανάλυση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου σημειώθηκε αύξηση του μέσου όρου της περιβαλλοντικής επίδοσης των εργαζομένων από 5,8 (με άριστα το 10), που ήταν τον Ιούνιο του 2007, σε 6,3 τον Σεπτέμβριο του 2009, δηλαδή αύξηση κατά 8,6 % σε διάστημα δύο ετών.

4.7 Κοινωνική συνεισφορά

Οι κοινωνικές παρεμβάσεις της Τράπεζας Πειραιώς επικεντρώθηκαν στο πρόγραμμα για την ενίσχυση των πολυμελών οικογενειών στη Θράκη, στην ενίσχυση κοινοτήτων απεξάρτησης και προγραμμάτων επανένταξης, στην ενίσχυση άπορων και ορφανών παιδιών και στην παροχή προληπτικής ιατρικής σε απομονωμένες περιοχές στην Ελλάδα. Μέσω του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς (Π.Ι.Ο.Π.) έχει δημιουργηθεί ένα δίκτυο επτά θεματικών τεχνολογικών μουσείων στην Ελληνική περιφέρεια, τα οποία λειτουργούν ως πυρήνες ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών. Αρκεί να σημειωθεί ότι η επισκεψιμότητα των μουσείων, το 2010, έφτασε τα 95.000 άτομα. Στο πλαίσιο της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών αναπτύχθηκε συνεργασία με επτά περιβαλλοντικές οργανώσεις, εκ των οποίων μια είναι και εταίρος στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού προγράμματος climabiz. Επιπλέον, η Τράπεζα Πειραιώς ξεκίνησε συνεργασία με Κοινωνικό Συνεταιρισμό Περιορισμένης Ευθύνης¹ για την ανακύκλωση υλικών.

Συνολικά, η συνεισφορά σε δράσεις, προγράμματα και πρωτοβουλίες όσον αφορά το κοινωνικό, πολιτιστικό και περιβαλλοντικό έργο για το 2010 αναλογεί στο 1,7 % των ετησίων κερδών του Ομίλου προ φόρων και προβλέψεων και στο 1,2 % των λειτουργικών εξόδων του Ομίλου για το 2010 (Τράπεζα Πειραιώς, 2011).

Για το περιβαλλοντικό και κοινωνικό της έργο, η Τράπεζα Πειραιώς έχει λάβει διάφορες διακρίσεις και βραβεία, όπως: χρυσή κατηγορία στο Διεθνή Δείκτη Κοινωνικής Ευθύνης (CR Index), ‘Green IT Initiative by a Financial Institution’, ‘Best Sustainable Financial Institution in Greece’ από το διεθνές οικονομικό περιοδικό New Economy, κατάταξη μεταξύ των 10 μοναδικών ελληνικών επιχειρήσεων που συμπεριλήφθηκαν στην παγκόσμια λίστα των κορυφαίων 1.000 κοινωνικά υπεύθυνων εταιρειών, σύμφωνα με αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε από την CRD Analytics σε συνεργασία με τη JustMeans, κατάταξη ως μια από τις 10 εταιρείες στην Ελλάδα που διακρίθηκε για τις δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, σύμφωνα με το κοινωνικό βαρόμετρο Awareness & Social Behavior Index, από το «Δείκτη Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Διαφάνειας» του WWF Ελλάς.

---

¹ Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ) είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που αποτελούν μονάδες ψυχικής υγείας και αποβλέπουν στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Η ανάπτυξη και η εποπτεία τους ανήκουν στο Υπουργείο Υγείας.

Από το 2009 η Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού του Ομίλου Πειραιώς έχει λάβει τη διεθνή πιστοποίηση «Investors in People».

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Όσο ο ρόλος των τραπεζών στη λειτουργία της οικονομίας είναι κομβικός και θεμελιώδης, άλλο τόσο είναι και καθοριστικός στην ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Η στροφή τα τελευταία χρόνια που έχουν πάρει χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί σε όλο τον κόσμο, προς την πράσινη ή αειφόρο τραπεζική, αντανακλά και ως ένα βαθμό την αλλαγή που έχει παρατηρηθεί στη συμπεριφορά των συμμετόχων τους που απαιτούν πλέον από τις τράπεζες να εντάσσουν κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια στις αποφάσεις τους.

Η Τράπεζα Πειραιώς, ανταποκρινόμενη στα σύγχρονα κοινωνικά και περιβαλλοντικά δεδομένα, έχει αναπτύξει μια ολοκληρωμένη στρατηγική που εκφράζεται με συγκεκριμένες δράσεις και απτά αποτελέσματα. Η προσέγγισή της έχει διττό χαρακτήρα, από τη μια πλευρά μετρά, ελέγχει και μειώνει το λειτουργικό περιβαλλοντικό αποτύπωμά της εκπαιδύοντας κατάλληλα και το προσωπικό της και από την άλλη πλευρά ενισχύει την πράσινη επιχειρηματικότητα εκπαιδύοντας πελάτες και άλλους συμμετόχους και προωθώντας πράσινα προϊόντα.

Με τις πρωτοβουλίες της αυτές, η Τράπεζα Πειραιώς αναδεικνύει τη σημασία που δίνει στην εταιρική υπευθυνότητα, την οποία θεωρεί ως επένδυση, με μακροπρόθεσμα οφέλη τόσο για την ίδια όσο και για την κοινωνία και το περιβάλλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Achou, T.F., Tenguh, N.C. (2008). Bank Performance and Credit Risk Management. Thesis. Master Degree Project, University of Skovde.
- Grant, J. (2007). The green marketing manifesto. John Wiley & Sons Ltd.
- Greenwood, M. R. (2001). Community as a Stakeholder. Focusing on Corporate Social and Environmental Reporting, Journal of Corporate Citizenship: 4, 31-46.
- Jeucken, M. (2001). Sustainable finance and banking: the financial sector and the future of the planet. Earthscan Publications Ltd, London.
- Labatt, S. & White, R. R. (2002). Environmental Finance-A guide to environmental risk assessment and financial products. New jersey, John Wiley & Sons Inc.
- Labatt S. and White R.R., (2007). Carbon Finance: The financial implications of climate change, Wiley Finance, pp.268.
- Ruf, B. M., R. M. Muralidhar, J. Brown, J. Janney, and K. Paul (2001). “An Empirical Investigation of the Relationship between Change in Corporate Social Performance and Financial Performance: A Stakeholder Theory Perspective”. Journal of Business Ethics: 32, 143-56.
- United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI) (2007). Green Financial Products and Services. Current Trends and Future Opportunities in North America. UNEPFI, Switzerland.
- United Nations Environment Programme Finance Initiative (UNEP FI) (2011). If you ask us... A report by the North American Task Force of UNEP Finance Initiative. UNEPFI, Switzerland.
- Viswanath, V. (1994). The Bank's Cooperation with NGOs, Asian Development Bank, Background paper
- Τράπεζα Πειραιώς (2011). Τράπεζα Πειραιώς -Εκθεση Εταιρικής Υπευθυνότητας 2010: σελ. 48.
<http://www.piraeusbank.gr/ecPage.asp?id=240059&lang=1&nt=102&sid=&fid=240188>